

542

บทบาทและหน้าที่ของตำรวจสายตรวจกับความไม่สงบทางการเมือง

ร้อยตำรวจเอก ปิยวัชร บุญยิม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปรัชญารัฐศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-513-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I167 02001

THE ROLE AND PERFORMANCE OF PATROL POLICE IN SITUATIONS OF POLITICAL UNREST

Police Captain Piyawat Boonyuen

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Government
Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-513-7

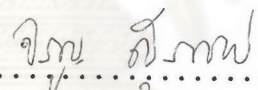
หัวข้อวิทยานิพนธ์   บทบาทและหน้าที่ของตำรวจสายตรวจกับความไม่สงบทางการเมือง
โดย   ร้อยตำรวจเอก ปิยวัชร บุษยีน
ภาควิชา   การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

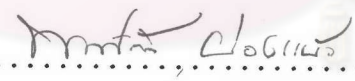

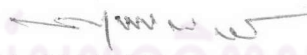
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤงสูรธรรม)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ จรูญ สุภาพ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตนารักษ์)

C431745 : MAJOR GOVERNMENT
KEY WORD: ROLE AND PERFORMANCE/ PATROL POLICE/ RIOTS CONTROL

PIYAWAT BOONYUEN, POL. CAPT. : THE ROLE AND PERFORMANCE OF PATROL
POLICE IN SITUATIONS OF POLITICAL UNREST. THESIS ADVISOR : ASSO.
PROF. PORNSAK PHONGPHAEW, Ph.D. 188 pp. ISBN 974-631-513-7

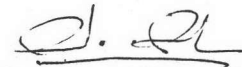
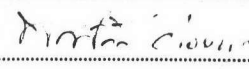
The purpose of this research is to study about the role and performance of the patrol police working in police stations under Metropolitan Bureau in taking part in the development of democracy. A questionair was used during the month of December 1994 as researching instrument and 450 patrol police were the sample subjects of this research.

From the research, it is found that the role and performance of patrol police in situations of political unrest take part in the development of democracy significantly. While the patrol police shown they have high basic understanding in democracy, it was also found that their performance either in the normal political situation or in the situation of political unrest was not in line with the policy planned.

When taking general factors such as rank, age and educational level into consideration, it was found that age was only factor that showed significant relationship with the actual performance of patrol police in the situation of political unrest (statistical significance $X^2_{Sig.} = .0498$). It was also found that relationship between all of the above general factors and their basic understanding in democracy was also significant (statistical significance $X^2_{Sig.} = .0002, .0015$ and $.0205$ respectively) but could not find the above general factors significantly related to their taking part in the development of democracy.

In addition, from the research it was found that commander has significant influence against the performance of patrol police in the situation of political unrest while pressure arrising from taking charge of their duties has moderate effect to their performance.

ภาควิชา.....การปกครอง
สาขาวิชา.....การปกครอง
ปีการศึกษา.....2537

ลายมือชื่อ.....ร.ต.อ.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....รศ.ดร.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและแนวทางในการดำเนินการวิจัยมาโดยตลอด และนอกจากนี้แล้ว ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์ ที่ได้ช่วยแก้ไขแบบสอบถาม ตลอดจนเสียสละเวลาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้งประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ คือ ศาสตราจารย์จรรยา สุภาพ ที่ได้ช่วยชี้แนะและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยต้องขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ตำราตรวจสอบประจำสถานีตำรวจนครบาลต่างๆ ที่ได้ช่วยตอบแบบสอบถามให้กับผู้วิจัยได้ใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย และที่ขาดเสียมิได้คือผู้สนับสนุนเงินทุนที่ทำให้ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยจนเสร็จสิ้นสมบูรณ์ คือ คุณแม่ผ่องแผ้ว จรรยาพงศ์พันธ์ , ปิตา และ มารดาผู้ล่วงลับ ตลอดจนผู้มีส่วนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยทุกท่านที่มิได้เอ่ยชื่อนามไว้ ณ. ที่นี้

ร. ต. อ. ปิยวัชร บุษยสิน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
- ความสำคัญของปัญหา	1
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย	10
- ขอบเขตของการวิจัย	10
- สมมติฐานการวิจัย	11
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
- นิยามศัพท์	13
2. แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	15
- แนวความคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย	15
1. ความหมายของประชาธิปไตย	15
2. ความคิดพื้นฐานและหลักการเกี่ยวกับประชาธิปไตย	16
- แนวความคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการพัฒนาทางการเมือง	23
1. ความหมายของการพัฒนาทางการเมือง	23
2. ลักษณะของระบบการเมืองที่พัฒนาแล้ว	28
- ระบบราชการกับการพัฒนาทางการเมืองไทย	34
1. ค่านิยมของระบบราชการไทย	35
2. โครงสร้างของระบบราชการไทย	40

บทที่	หน้า
3. พฤติกรรมของข้าราชการไทย	42
- ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
3. บทบาทและหน้าที่ของตำรวจ	48
- บทบาทของตำรวจกับความรับผิดชอบต่อสังคม	49
- อำนาจหน้าที่ของตำรวจ	50
- บทบาทและหน้าที่ของตำรวจแบบจารีตประเพณี	51
- บทบาทและหน้าที่ของตำรวจในระบอบประชาธิปไตย	59
- บทบาทและหน้าที่ของตำรวจสายตรวจ	61
- จริยธรรมตำรวจ	64
- บทบาทและหน้าที่ของตำรวจกับการควบคุมฝูงชน	75
4. วิธิตำเนินการวิจัย	88
- ระเบียบวิธีการวิจัย	88
- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	88
- วิธีการสุ่มตัวอย่าง	90
- ตัวแปรและชนิดของตัวแปร	93
- การสร้างและปรับปรุง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	93
- ส่วนประกอบของ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	94
- การวิเคราะห์ข้อมูล	97
5. ผลการวิจัย	99
- การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	100
- ความเข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยของตำรวจสายตรวจ	106
- การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย	111
- ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจ	114
- ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความไม่สงบทางการเมือง	122

บทที่	หน้า
- การทดสอบสมมติฐาน และการหาความสัมพันธ์ของข้อมูล	135
6. สรุปผลและข้อเสนอแนะ	152
- ปัญหาในการพัฒนาของตำรวจ	158
- ข้อเสนอแนะ	163
รายการอ้างอิง	168
ภาคผนวก	174
ประวัติผู้เขียน	188

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	แสดงมาตรการการวัดการพัฒนา	31
4.1	แสดงผลการสุ่มตัวอย่างสถานีตำรวจนครบาลที่ใช้ในการวิจัย	91
4.2	เกณฑ์การกำหนดคะแนนในแบบสอบถาม	96
5.1	แสดงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	102
5.2	แสดงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวกับประสบการณ์	103
5.3	แสดงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่และการฝึกอบรมในการควบคุมฝูงชน	104
5.4	แสดงค่าเฉลี่ยที่เกี่ยวกับความเข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยของตำรวจสายตรวจ	106
5.5	แสดงระดับความเข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยของตำรวจสายตรวจ	110
5.6	แสดงค่าเฉลี่ยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย	111
5.7	แสดงระดับของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย..	113
5.8	แสดงค่าเฉลี่ยที่เกี่ยวกับความเข้าใจในบทบาทหน้าที่	114
5.9	แสดงระดับความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตำรวจสายตรวจ	116
5.10	แสดงค่าเฉลี่ยที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจ	117
5.11	แสดงระดับความสอดคล้องในการปฏิบัติหน้าที่จริงกับบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ของตำรวจสายตรวจในสภาพปกติ	120
5.12	แสดงค่าเฉลี่ยที่เกี่ยวกับความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตำรวจสายตรวจที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความไม่สงบทางการเมือง	122
5.13	แสดงระดับความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมือง	124

ตารางที่	หน้า
5.14 แสดงค่าเฉลี่ยที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจใน ปัญหาความไม่สงบทางการเมือง	125
5.15 แสดงระดับความสอดคล้องในการปฏิบัติหน้าที่จริงกับบทบาทหน้าที่ของ ตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมือง	129
5.16 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Partial correlations	138
5.17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับคะแนนในการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจ สายตรวจกับการปฏิบัติที่สอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ ..	140
5.18 แสดงการปฏิบัติหน้าที่จริงของสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมือง จำแนกตามลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	144
5.19 แสดงความเข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยของตำรวจสายตรวจ จำแนกตามลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	145
5.20 แสดงระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยของตำรวจสายตรวจ จำแนกตามลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	146
5.21 แสดงผลคะแนนของคำถามที่ เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของผู้บังคับบัญชา ...	149

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย